

S KONGRESA SAMOUPRAVLJALCEV

Za nami je eden od največjih dogovorov jugoslovanskih samoupravljalcev. Bil je v arhitektonsko zelo uspelem poslopu Skennerji v Sarajevu od 5. do 8. maja letos.

Poleg delegatov iz vse Jugoslavije je spremljalo delo kongresa tudi več gostov iz tujine. Prisotnost najvišjih predstavnikov Jugoslavije s tovarišem Titom pa je dala kongresu še posebno obsežnost in pomen.

Priprave za kongres so bile temeljite in obsežne. V prekongresni aktivnosti je bilo mnogo najrazličnejših posvetovanj. Razpravljali so o vseh pomembnejših problemih, ki so za sedanji, pa za prihodnji razvoj naše družbe. Tako pripravljeno gradivo je bilo posredovano kongresu v obliki osnutkov resolucij.

Kongres je delal v širih delovnih komisijah: v komisiji za nadaljnji razvoj samoupravljanja v delovnih organizacijah, komisiji za razširjeno reprodukcijo, komisiji za življenjski standard ter v komisiji za krepitev združenega dela. Razprave delegatov o posameznih perečih problemih naše družbe so dale bogat prispevek k dokončnemu besedilu in formulacijam sklepnih dokumentov.

Predaleč bi me zavedlo, če bi začel podrobno obravnavati posamezna tematska področja kongresa. To tudi ne bi imelo smisla, saj je bilo gradivo posredovano široki javnosti med samim kongresom, pa tudi pozneje. Verjetno pa bo prav, če v svojem prispevku omenim tisto, kar sem občutil kot neposredni udeleženec, kar se mi zdi najvažnejše.

Vsekakor moram takoj na začetku omeniti zelo sproščeno razpravo. Demokratičnost in možnost, da je za govorniški oder lahko stopil vsakdo in povedal tisto, kar misli, se mi zdi bistvene važnosti.

Bilo je zelo ostrih kritik. Rekel bi celo, da so posamezni delegati odkrito zahtevali, da se vnesejo v resolucije določeni dodatki, ki bi jamčili izpolnjevanje posameznih sklepov v praksi. Prav to je izredno presenetilo tudi tuje goste, ki so bili v Sarajevu.

O materialni osnovi delovnih organizacij je bilo veliko govora v vseh komisijah kongresa. Zavzetost delegatov, da se pusti gospodarstvu več denarja kot doslej, je bila enotna. To vprašanje so tesno povezovali s prihodnjim razvojem samoupravljanja. Večjo besedo pri razdelitvi sredstev naj ima tisti, ki je sredstva ustvaril. Vse razprave in predlogi o tem vprašanju so našli mesto tudi v sklepnih dokumentih resolucij.

Vprašanje odgovornosti, poslovne in družbene discipline na vseh ravneh naše družbe je naslednje področje, za katerega so se zavzemali delegati v svojih besedah. Premalo je sankcij, tudi materialnih, kadar gre za odkrito kršenje delovne discipline, kadar gre za povzročeno materialno škodo zaradi neodgovornosti, nestrokovnosti in podobnega. Odgovornost ima preveč proklamativni prizvok v naši družbi. Demokratično preveč izkoriščamo v negativne namene. Kongres je ostro obsodil vse oblike korupcij in nepoštenega bogatenja. Ustrezna besedila

v resolucijah predvidevajo za take primere rigorozne ukrepe.

Kongres je zelo jasno in nedvoumno opredelil prihodnji razvoj samoupravljanja v naši družbi. Velik poudarek je dan vplivu neposrednih proizvajalcev pri vseh važnejših odločitvah v podjetjih. Obveščanje, posredovanje poročil, posvetovanja ter vse ostale oblike nadzorstva so zagotovilo uspešnosti delovnih ljudi pri odločanju. Vsako omejevanje pravic, avtokratično nastopanje in druge oblike degradiranja samoupravljanja so ostro obsojene. Socialni varnosti delovnega člo-

veka v vseh oblikah je dan poseben poudarek na kongresu, pa tudi v sklepnih dokumentih.

Družbeno-politične organizacije so pomemben člen naše samoupravne družbe, toda njihov razvoj in delo naj se kaže v praksi. Njihovo delo mora postati bolj družbeno priznano.

Vsestransko so bila na kongresu podprta stališča, ki jih obravnavata 21. in 22. ustavni amandma. To, kar sem omenil v tem prispevku, seveda še zdaleč ni vse. Tudi ni potrebno, da omenjam vsa mnenja več kot tristo

delegatov, ki so sodelovali v razpravi. Bolj pomembno se mi zdi, da je vse, kar je bilo rečenega na kongresu in kar je lahko prispevalo k uspehu, vključeno v eni ali drugi obliki v končno besedilo kongresne resolucije. Da pa je to res, je pokazala enoglasnost vseh udeležencev na zadnji plenarni seji.

Zgodovina bo vsekakor ocenila pomen tega kongresa. Škoda pa bo, če bodo v praksi neuresničeni sklepi zmanjšali njegov zgodovinski pomen. To pa je odvisno od vseh nas.

Inž. D. Mazij

Seja strokovnega odbora za zunanjo trgovino v Cerknici

13. maja je bila na Brestu seja strokovnega odbora za zunanjo trgovino sveta za gozdarstvo in lesno industrijo zvezne gospodarske zbornice, katere so se poleg članov odbora udeležili tudi predstavniki Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino, zveznega sekretariata za gospodarstvo, republiških združenj in gospodarske zbornice SRS. Na seji je bil tudi sekretar sveta za gozdarstvo in lesno industrijo zvezne gospodarske zbornice.

Sejo je vodil dipl. ing. Bogdan Todorović, pomočnik generalnega direktorja podjetja Šipad iz Sarajeva.

Na seji so razpravljali o vrsti vprašanj, ki zadevajo jugoslovansko lesno industrijo in njen izvoz na svetovno tržišče.

Med značilnejše razprave sodi predvsem analiza posameznih tržišč in gibanja prodaje na njih, aplicirana na naše sodelovanje ali nesodelovanje. Na področju prodaje žaganega lesa je prišlo do zastoja prodaje v Italijo in tudi v druge države Evrope. Kje so vzroki? Prav gotovo ne v kvaliteti, temveč v cenah, ki pri nas vsak dan bolj onemogočajo izvoz. Kanada na primer lahko nudi les v Tunis po ceni, po kateri ga mi nudimo na Reki. In kje so razdalje? Kje je Kanada, kje je Reka? Naj še porastejo cene surovin, kot želijo gozdarji, kje je naša možnost izvoza? Res, da je izvoz lesne industrije prihodno tolikšen kot lani. To pa še ni dokaz, da bo naraščal, ampak prej, da bo padel. Kdo ima še interes izvažati? Predvsem tisti, ki imajo posojila in jih morajo vračati v devizah. Pa tudi ti ne bodo vzdržali, če ne bodo našli oblike za stimulacijo izvoza.

Devalvacija dinarja je, namesto da bi izvoz pospešila, še po-

slabšala stanje v podjetjih, saj je z revizijo izvoznih premij ostalo takšno stanje kot pred devalvacijo, stroški pa so še večji. Nekateri kupci so ob devalvaciji celo zahtevali cenejše blago. Tega niso dosegli, vendar je to že močan adut, da bi hitro pristali na povečanje cen. Zato odbor meni, da je treba čimprej urediti tak instrumentarij, ki bo izvoz pospeševal, ne pa ga zaviral, kot je na primer s pravkar ukinjeno 3% olajšavo in še celo, ko ukinitve velja za dva meseca nazaj.

Odbor tudi meni, da ni mogoče zviševati cen osnovnih tvoriv, kajti to posebej prizadene masivno pohištvo, ki je največji porabnik bukovega žaganega lesa in ki že danes komaj zagotavlja ekonomičnost proizvodnje, če sploh jo. O tem vprašanju je govoril tudi naš predstavnik ing.

Dušan Trotovšek, ki je poudaril, da si prav sami znotraj gozdarstva in lesne industrije zapiramo vrata do izvoza z nenehnim dviganjem cen, saj les še vedno predstavlja glavni strošek kalkulacije.

Razprava je tekla tudi o tržišču vzhodnih držav. Nemogoče je namreč, da je v blagovnih listah tako majhen del pohištva, medtem ko so drugi izdelki bolj zastopani. Pri tem pa vemo, da tem tržiščem manjka blaga in da ga iz vzhodnih držav v velikih količinah izvažajo v Sovjetsko zvezo, kjer so navdušeno sprejeli naše pohištvo na razstavi v Moskvi in drugod. Vse kaže, da sestavljalci list ne upoštevajo, kolikšen del se prodaja na konvertibilno tržišče.

Morda delajo to prav zato. V pripravi blagovnih list za leto 1972 je potrebno zagotoviti večji

delež izvoza lesne industrije.

Resda se posli odvijajo prek vseh mogočih kompenzacij, ki pogosto obidejo pohištvo. Zanimivo je, da naši izvozniki rešujejo s kompenzacijami furnir za žagan les in podobno, medtem ko so na pohištvo pozabljali; ali pa se pri njem morda premalo zasluzi?

Vzhodno tržišče je prav tako kot ostala tržišča zelo zahtevno, kar zadeva kvaliteto. Predvsem ne prenesejo neraznosti v dobavi, slabem zavarovanju blaga — skratka, tistih napak, ki tudi pri nas v BRESTU razsajajo kot kužna bolezen. Odbor meni, da je treba tržišče vzhodnih držav jemati z vso odgovornostjo, ker tudi to lahko pripomore do izvoza večjih količin pohištva v te države.

Konec na 2. strani

Po seji strokovnega odbora za zunanjo trgovino so si gostje ogledali tudi našo trgovino s pohištvom

Iz vsebine:

DRUŽBENI DOGOVOR GOZDARJEV IN LESARJEV — KOMUNISTI O SEDANJEM POLITIČNEM TRENUTKU — SEJEM V HANNOVERU — ANALIZA POŠKODB PRI DELU — KONEC KULTURNEGA MRTVILA? — DAN MLADOSTI — NAPREDEK ŠPORTA

Družbeni dogovor gozdarjev in lesarjev

Gospodarska zbornica SRS je pripravila predlog družbenega dogovora o ureditvi družbenega pomena na področju gozdnega in lesnega gospodarstva. Ta predlog je sedaj dan v obravnavo.

Dogovor naj bi podpisali Poslovno združenje gozdno-gospodarskih organizacij, Poslovno združenje Les, Poslovno združenje Papirles, Izvršni svet SR Slovenije in Gospodarska zbornica SR Slovenije. Kakšne so značilnosti tega dogovora?

Dogovarjajo se predvsem o naslednjih nalogah:

— optimizacija prihodnjega razvoja gozdnega in lesnega gospodarstva,

— kontinuirana in dolgoročno ureditev financiranja gozdnobioške reprodukcije,

— usklajevanje lesno predelovalnih kapacitet s proizvodno zmogljivostjo surovinskega zaledja,

— usklajevanje interesov za trajno in stabilno ureditev preskrbe z lesno surovino, v skladu s splošnimi gospodarskimi potrebami.

Ustavil bi se predvsem pri vprašanju vlaganja v razširitev gozdnobioškega zaledja. Dogovor predvideva, da podpisniki prispevajo sredstva za razširjeno gozdno-bioško reprodukcijo in to gozdarji v skladu z njihovimi gospodarskimi interesi in možnostmi, družbeni udeleženci pa prispevke gospodarskih organizacij spodbujajo z udeležbo deleža sredstev iz družbenih virov.

Takoj pa se postavi vprašanje, ali bodo prispevke za razširjeno gozdno-bioško reprodukcijo plačevali tudi gozdni posestniki iz zasebnega sektorja, ki so v Sloveniji udeleženi kar z dvema tretjinama gozdnih površin in 50% udeležbo v tržni gozdni proizvodnji in predstavljajo po-

memben dejavnik v našem gozdarstvu. Zlasti glede na krepitev individualizma v tem sektorju je vprašljivo, ali bodo sveti gozdnih posestnikov pripravljeni izreči soglasje za pristop k družbenemu dogovoru. Brez polne vključitve zasebnega sektorja gozdarstva pa bi bil družbeni dogovor močno okrnjen, če že ne neuresničljiv. Povsem logično je, da je odgovornost za gozdno bogastvo Slovenije splošno družbena in da vlaganja v gozd samo na podlagi ekonomskih interesov niso zagotovljena v zadostni meri. To pa vsem koristnikom gozdov nalaga, da gozdu vračajo in

dajejo še več, ne glede na lastništvo.

Zbrana sredstva bodo dana kot dolgoročno posojilo gozdnogospodarskim organizacijam in sicer za naložbe v nasade listavcev za 12 let in odplačilo v 5 letih, pri naložbah v nasade iglavcev pa po 25 letih z odplačilnim rokom 10 let.

Predlog je v razpravi. Podpisali pa bodo ta sporazum, ko bo dve tretjini članov združenj dalo svoj pristanek.

To je le kratka informacija iz materiala gospodarske zbornice SRS o predlogu dogovora.

D. Trotošek

Iz montažnega oddelka za furnirano pohištvo v TP Stari trg

Investicije v Tovarni pohištva Stari trg

Investicijska gradnja je eden izmed najvažnejših temeljev za večjo reproduktivno moč vsake proizvodne organizacije. Samo s pravilno usmerjenimi vlaganji v osnovna sredstva lahko podjetje kljubuje čedalje večji konkurenci podobnih proizvajalcev na domačem, predvsem pa na tujem tržišču.

Kakor vse druge proizvodne organizacije je tudi Tovarno pohištva v Starem trgu napredek proizvodnih naprav silil k izboljšavam strojnega parka, pa tudi obratnih proizvodnih prostorov — okolja neposrednega proizvajalca. V naši tovarni bi lahko take težnje ločili v dve obdobji in sicer v prvo do leta 1969 ter v drugo v letu 1969 in naprej. V prvem obdobju je tovarna po svojih finančnih možnostih dopolnjevala oziroma zamenjevala lahko le zelo majhen del svoje izrabljene ali zastarele opreme in sicer samo z lastnimi sredstvi. Vsi poizkusi, da bi dobili potrebne investicijske kredite, so bili že v osnovi odbiti zaradi premajhnega obsega proizvodnje. V tem času si je tovarna začrtala svoj investicijski program, ki ga je do sedaj v večji meri izpolnila, manjši del tega programa pa bo izpolnjen letos.

V letu 1969 je tovarna v okviru plana zgradila proizvodno skladiščno halo, v katero se je istega leta preselil strojni oddelak. Vsa sredstva, potrebna za dograditev tega objekta, je tovarna izločila iz lastnih sredstev. Z nadaljnjimi večjimi deli se je pričelo v letu 1970 in sicer z uvedbo sodobne strojne opreme ter z ureditvijo tehnološkega postopka proizvodnje. Vzpostavitve s predvideno povečano proizvodnjo je bilo potrebno zgraditi nove skladiščne prostore, pa tudi ko-

mercialno-tehnične prostore. V zvezi s tem je tovarna v letu 1970 pričela z gradnjo dveh lokacijsko ločenih skladišč. Eno izmed teh je bilo v začetku leta 1971 tudi dokončano. Vanj se je zaradi pomanjkanja proizvodnih prostorov preselil montažni oddelak furniranega pohištva. Z drugim skladiščem gotovih izdelkov, ki je sedaj v zaključni fazi, si bo tovarna zagotovila približno 1200 kvadratnih metrov skladiščnega prostora, kar bo zado- stovalo za trenutne potrebe.

Ko si je tovarna primerno uredila proizvodne in skladiščne prostore, je morala zaradi nemo- gočih razmer urediti tudi pro- store za tehnično operativno, ki pa naj bi bili dokončani v juliju letos.

S temi vlaganji so zagotovlje- ni najosnovnejši delovni prostori, pa tudi potrebe po glavni strojni opremi. Sredstva za ta dela je dodelila Kreditna banka Koper in sicer 4,5 milijona din ob petdesetodstotni lastni ude- ležbi.

D. Plaz

Seja strokovnega odbora za zunanjo trgovino v Cerknici

Nadaljevanje s 1. strani

Poleg teh vprašanj je odbor razpravljal o vrsti organizacijskih priprav. Dal je soglasje h kompenzacijskim podjetjem Sloveni- jales in Exporttrvo.

Po končani seji je glavni direktor Bresta ing. Jože Strle goste povabil na ogled Tovarne iver- nih plošč, Tovarne pohištva Cer- knica in Salona pohištva. Gostje so z zanimanjem ogledovali moder- no opremljeni tovarni, predvsem pa jim je bila po volji urejenost, delitev dela in red. Tudi Salon pohištva jih je privlačil in so da- li urejenosti laskava priznanja. Po ogledu je gostom priredil ko- silo v Rakovem Skocjanu.

Sestanek strokovnjakov iz vse države je prav gotovo priznanje BRESTU in njegovi izvozni poli- tiki.

Višje cene za prevoz delavcev

S 1. majem 1971 so višje cene za prevoz naših delavcev s po- sebnimi avtobusi. Cene prevozom so narasle kar za 65%. Tako so morali delavci za prevoz na delo na relaciji Rakitna, Žilce, Unec in Begunje mesečno plačati za prevoze 1.346.000 din, po novih cenah pa bodo morali plačati me- sečno za prevoz kar 2.065.500 S din. Vsekakor bo to veliko breme za delavce iz oddaljenih krajev.

Avtobusno podjetje SAP iz Ljubljane je uveljavilo višje ce- ne tudi na področju vsega linijskega avtobusnega prometa.

J. Klančar

Potrebno je ukrepati

Delavski svet Tovarne pohištva Cerknica je (14. maja) razpravljal o letnem planu proizvodnje, zla- sti za II. polovico leta. Plan za II. polletje je dokaj obsežen in predstavlja veliko vrednost. To pa zahteva od vseh članov kolekti- va velike napore, kajti plan- ske naloge morajo biti opravljene, sicer bodo stroški tolikšni, da ne bomo mogli ustvariti dohodka. Tudi trenutno gospodarsko stanje v poslovni enoti je tako, da mora sleherni član kolektiva dati vse od sebe, da se bo to stanje popra- vil.

Glede na trenutno stanje je De- lavski svet sprejel vrsto ukrepov, ki so sicer začasni in bodo velja- li toliko časa, dokler ne bomo iz- polnili nalog, ki izvirajo iz letne- ga plana in dokler se ne bo iz- boljšal ekonomski položaj poslov- ne enote.

Po sklepu delavskega sveta je treba čim racionalneje izkori- stiti delovni teden.

Povečali se bodo tudi norma- tivni dela, ker je nujno treba po- večati produktivnost.

Režijske stroške je treba ana- lizirati in stroške, ki niso opravi- ljivi, odpraviti. Vsa naročila in porabo vseh sredstev je treba nadzirati. Vsa naročila odobrava izključno direktor poslovne eno- te.

Tudi režijska delovna mesta je treba analizirati in če niso nujno potrebna, je treba delovno silo premestiti na proizvodna delovna mesta.

Strokovne službe morajo delati strokovno in kvalitetno, sicer bo potrebno kadrovske ukrepati s sposobnostjo posameznika, kar seveda velja tudi za delavce v ne- posredni proizvodnji.

Kjerkoli bodo nastopile potre- be ali ozka grla, je treba delo or- ganizirati v treh izmenah. V iz- jemnih primerih je treba organi- zirati delo tudi ob nedeljah.

Pomožne službe, službe vzdrže- vanja strojnega potenciala so dolžne vzdrževati stroje tako, da

bodo v vsakem času sposobni o- pravljati svojo funkcijo.

Glede delovne discipline je bilo sklenjeno, da ni dopustno zapa- ščati delovnega mesta. Za kadilce je sklenjeno, da izven odmora največ dvakrat zapustijo delovno mesto zaradi kajenja. Instruktorji so dolžni, da disciplinsko ukre- pajo, če bi se še pojavljalo zapu- ščanje delovnih mest.

Organizacijo v proizvodnji je treba organizirati tako, da bodo delovna mesta oskrbovana z vsem in da bodo z organizacijo dela v proizvodnji delovna mesta enako- merno obremenjena z delom.

Na koncu je bilo sklenjeno, da se mora tem zaključkom delav- skega sveta podrediti sleherni član kolektiva, sicer bo proti vsa- kemu, ki ne bo izvajal določenih nalog, uveden disciplinski postop- ek. Ta ukrep velja za delavce v proizvodnji, pa tudi za vse ostale člane kolektiva, vodje služb in druge odgovorne člane delovne skupnosti.

J. Klančar

USPEL RAZGOVOR

27. maja je bil za člane cen- tralnih organov upravljanja in vodstev družbeno-političnih orga- nizacij v podjetju organiziran raz- govor o II. kongresu samoupravljalcev ter o družbenem dogovo- ru in samoupravnih sporazume- vanjih o delitvi dohodka in oseb- nih dohodkov.

Uvodne misli je prispeval tov. Jože Globačnik, podpredsednik Republiškega sveta Zveze sindi- katov Slovenije. Poudaril je, da je dal medavni kongres ponovno potrdilo samoupravnemu sistemu zavest delavskega razreda. Nato in da je jasno odrazil družbeno benega dogovora v duhu ustavnih je orisal bistvene postavke druž- dopolnil. Živahna razprava je ta vprašanja še konkretizirala, do- taknila pa se je tudi drugih ak- tualnih vprašanj našega gospo- darskega in družbenega življenja.

Razgovor je imel svoj smisel tu- di v tem, da je s širšega družbe- nega vidika predstavljal osnovo za prihodnje javne razprave o sa- moupravnih sporazumih v okviru lesne industrije in javne razprave o novem pravilniku o delitvi do- hodka in osebnih dohodkov.

Komunisti o sedanjem političnem trenutku

Na razširjeni seji medobčinske- ga sveta Zveze komunistov Slo- venije za občine Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana in Cerknica so razpravljali o tem, kako bodo u- resničili sklepe 17. brionske seje predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije in 20. seje Central- nega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Po izčrpnem referatu predse- dnika medobčinskega sveta ZKS Postojna tov. Andreja Miklavčiča in po razpravi, v kateri je bila podana ocena političnega stanja v posameznih občinah, je med- občinski svet sprejel vrsto za- ključkov, med njimi, da podpira sklepe 17. seje predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije in 20. se- je Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in da je za uresničitev teh sklepov potrebno takoj pripraviti v občinah akcijski program za izvajanje sklepov, ki bo usklajen z dejanskimi raz- merami v posameznih občinah.

Osnovne naloge v tem trenutku so:

— Dosledno izvajanje stabiliza- cije. Zato je treba na vseh ravneh izvajati stabilizacijski program.

— Uresničenje ustavnih dopol- nil, predvsem XXI. in XXII., ki urejata položaj delovnega člove- ka v združenem delu.

Vse te naloge narekujejo, da se komunisti ustrezno organizirajo in da zahtevajo dosledno izjave- nje sprejetih stališč na vseh rav- neh. Posebno je bila poudarjena odgovornost komunistov za ures- ničevanje sprejetih sklepov in stališč.

V prihodnjih dneh bodo razšir- jene seje občinskih komitejev, ki bodo pregledale, kako se do se- daj izvajajo stališča in sklepi 17. seje predsedstva ZKJ in 20. seje CK ZKS, in sprejele akcijske pro- grame za uresničevanje sklepov v vseh okoljih družbenega življe- nja.

J. Hren

Tapetništvu v TP Martinjak se obetajo nove razvojne možnosti

Razvoj stola K-33

Pred slabim letom se je v Tovarni lesnih izdelkov Stari Trg pričela priprava proizvodnje za nov proizvod — zložitveni stol K-33. Iskanje samostojnega končnega proizvoda je bila večletna želja vseh, ki so videli perspektivo v takšni proizvodnji.

Eden izmed glavnih dejavnikov, ki je vplival na osvojitve proizvodnje stola K-33, so bile predvidene večje količine in pa že vpeljanost delavcev na strojih za proizvodnjo stolov.

Prvi stoli so prišli iz proizvodnje v avgustu. Sledila je takojšnja odprema za Nemčijo, ravno tako pa tudi prva reklamacija. Nismo bili presenečeni, lahko celo rečem, da smo jo pričakovali. Vpliv te reklamacije se je pokazal v pozitivnem smislu, saj je bila po enem letu proizvodnje edina in osamljena. Osnovni tip stola ostaja po enem letu proizvodnje nespremenjen. Menjala se je le površinska obdelava. Iz pigmentiranih lakov smo prešli na

luženje s potapljanjem in brizganje s prozornim lakom.

Poleg stola K-33 je letos stekla tudi proizvodnja stola K-36. Razlika je le v sedežu, kjer je letvice zamenjala bambusova mreža. Prvi stoli že prihajajo iz proizvodnje in bo odprema 2100 stolov za Francijo v tem mesecu. Da bi bil program stola K-33 in K-36 zaokrožen v celoto, smo skonstruirali otroški stolček K-133, ki je tudi že v proizvodnji. Glede vsestranske uporabnosti stolov K-33 v stanovanjih, pa tudi zunaj njih, je bilo nujno potrebno izdelati ustrezno mizo. Lansirali smo že načelno serijo.

Naši stoli počasi, vendar vztrajno osvajajo svetovno tržišče. Poslali smo jih že na vse celine razen Azije. Čeravno ne predstavljamo velesile v proizvodnji stolov, smo vendarle zadovoljni. Začetne težave so za nami. Kažejo pa se nove v premajhnih kapacitetah površinske obdelave v primeri s strojno obdelavo, skladišni prostori, pomanjkanje materialov in podobno.

Čeravno kasnijo vse obračunske kalkulacije, bi navedel nekaj podatkov, ki kažejo na pravilnost osvojitve proizvodnje stola K-33. To se kaže v zaposlitvi delovne sile, prodaji dela in ne surovin, v izvozu v celoti. Vrednostno predstavljajo stoli polovico proizvodnje stolarn. Do aprila smo jih proizvedli 28.000.

Za II. polletje je proizvodnja že zagotovljena. Poraba časa je v padanju in se je znižala že za 20 odstotkov od začetne porabe.

Vse to narekuje, da je treba preiti na novo pripravljeno tehnologijo, če hočemo proizvajati več in ceneje.

A. Pišek

Izpopolnjen stol K-33, kjer je letvice zamenjala bambusova mreža

Kaj je bilo novega na sejmu strojne opreme v Hannovru

Letos je bil svetovno znani hannovrski velesejem strojev in strojne opreme od 22. do 30. aprila. Vsako drugo leto razstavljajo na njem tudi lesno-obdelovalne stroje. O razsežnosti te razstave je težko govoriti. Stroji te vrste so bili razstavljeni v treh ogromnih halah. Da bi si ogledal vse stroje v teh treh halah, je bilo časa občutno premalo. Za ogled strojev iz ostalih panog pa preprosto ni bilo možnosti.

Najmočnejše je bil vsekakor zastopan domačin, Zvezna republika Nemčija. Na drugem mestu je bila Italija, ki je od sejma do sejma resnejši proizvajalec strojev in naprav te vrste. Razstavljale so skoraj vse države Evrope. Jugoslavijo je zastopala Zičnica z zelo ličnimi visokoturnimi nadmiznimi rezkarji iz kooperacije Knohoma. Vedno močnejši proizvajalec na tem področju postaja dežela vzhajajočega sonca, Japonska. Na letošnji razstavi je nastopila z izpopolnjenim skobeljnim strojem, ki deluje na način mirujočega noža skobeljnika. Nož je na spodnjem delu (dva noža drug za drugim), ki se dviga in spušča po debelini obdelovanca. Na zgornji strani je okrog 15 milimetrov debel gumijasti pogonski trak. Širok je okrog 250 milimetrov.

Kot bolj ali manj neznana proizvajalka strojev te vrste je razstavljala tudi Portugalska s posebnim štiristranskim skobeljnim strojem. Ta stroj deluje tako, da obdelovanec vpne med vpenjalne trne ter ga tako vodi med rezili. Ta način obdelave je zlasti primeren za obdelavo kratkih obdelovancev.

Zelo zanimiv je bil štiristranski skobeljni stroj francoske izdelave. Prednji poravnalni nož je imel izdelan povsem svojstveno. Nameščen je na spodnji strani mize in se vrti na navpično na-

meščeni osi. Rezila (zobčki) so na oboju vrteče plošče, da v celoti režejo prečno. Med rezili je zapolnjeno s fiksno mizo tako, da je mogoče namestiti pritiskalno pogonsko kolo povsem nad rezilom. Pri prečnem rezanju je še drugi konec (II. rezilo) ter takoj za tem nanese z lepilom en konec tako, da se vstavlja takoj v stiskalnico (en konec nanese z lepilom, drugi brez lepila), ki so takoj gotovi okviri. Pri stroju sta dva delavca.

Kot posebna dodatna naprava na štiristranskem skobeljnim stroju (švedske izdelave za skobljanje do 350 milimetrov širine) je bila naprava za razigljeno rezil. Ko sestavijo glave z rezili, jih ni mogoče sestaviti do take točnosti, da bi rezali vsi štirje noži. Zato je bila nameščena naprava nad samim rezilom, ki ima poseben brusni kamen, s katerim dejansko »postruži« rezilo za nekaj stotink, da so potem v resnici vse enako oddaljene od središča. Skobljanje s takimi rezili je nekaj izrednega.

Firma Stehle je nastopila s povsem novim strojem. Ta stroj je namenjen predvsem proizvodnji okenskih okvirov — kril. Stroj izreza konce za poševni vogalni spoj — tako imenovani »mini cink«. Obdelovanec potuje skozi stroj pod kotom 45 stopinj. Ta mu odreza en konec (I. rezilo), druga naprava mu spremeni smer za 90 stopinj, kjer obreza izključena možnost, da se obdelovanec poškoduje (razbije).

Vse bolj in bolj je tudi pri lesnoobdelovalnih strojih opaziti elektronsko vodenje. Ti stroji imajo veliko zmogljivost, vendar so zelo dragi.

M. Intihar

Tržišče pohištva v Franciji

Salon pohištva v Parizu je dejanski pregled vseh novosti na področju pohištva, vendar razstavljeni izdelki niso tudi odraz zahtev francoskega potrošnika. Francosko tržišče pohištva je izredno potencialno, a ima tudi posebnosti. Belgija kot največji izvoznik pohištva v Francijo diktira modo ploskovnega pohištva. Dokaj majhna prostornina stanovanj narekuje tudi posebne za-

hteve po pohištvi. Tako kombinirajo dnevno sobo in jedilnico v moderni izvedbi in izvedbi, ki ustreza stilu Rustique. Prodaja takšnega pohištva obsega 56,2% celotne prodaje pohištva na francoskem trgu.

V Franciji proizvaja pohištvo 17.000 tovarn, od tega je 90% tovarn z manj kot deset zaposlenimi. To pomeni možnost hitre prekvalifikacije z ene proizvod-

nje na drugo. Istočasno pa večje število proizvajalcev povečuje konkurenco in znižuje ceno pohištva. Precej uporabljajo plastiko kot surovino v proizvodnji pohištva. Analize kažejo, da je o odstotkov celotnega pohištva na francoskem trgu iz plastike in da smer uporabe plastike v pohištvi hitro narašča. Prav v enakem smislu je produkcija pohištva v različnih barvah (bela, rdeča). Vendar so to le nihanja in poizkusi, ki nikakor ne morejo izpodrinuti lesenega pohištva, ki bo še naprej zadržalo prvenstvo.

Prodaja pohištva poteka prek trgovskih hiš, ki prevzemajo del reklame in propagande, dostavljajo na dom pohištvo in pobirajo večino dobička.

Delež stroškov reklame v prodajni ceni pohištva znaša okrog 5%, vendar so glavni mediji propagande oglaš v časopisu in neposredne ponudbe potrošnikom prek katalogov.

Zelo zanimivo je, da v Franciji največ kupujejo pohištvo ljudje stari med dvajsetimi in štirindvajsetimi leti. Z našega stališča lahko sklepamo, da je francosko tržišče pohištva potencial, ki ga je treba študijsko obdelati in izkoristiti njegove možnosti.

Prodor izdelkov, razstavljenih na salonu pohištva v Parizu, je treba šele pričakovati, čeprav bo marsikateri izdelek ostal kot vzorec proizvajalca.

B. Mišič

Nagrajevanje trgovskih predstavnikov

Z razširitvijo proizvodnih kapacitet in s tem z večjo proizvodnjo je bila prodajna služba pred nalogo, da zagotovi plasm povečane proizvodnje. Razumljivo je, da se je takoj pokazala potreba po razširitvi prodajne službe in po namestitvi predstavnikov, ki bi s svojo dejavnostjo pokrivali tržišče celotne Jugoslavije.

Zato smo že lani namestili ustrezno število predstavnikov, brez katerih si danes uspešne prodaje ne moremo zamisliti. Razumljivo je, da v želji, čimprej zagotoviti plasm naših proizvodov, istočasno nismo uredili tudi načina nagrajevanja teh delavcev. Nesprejemljivo bi bilo slepo prenesti način nagrajevanja sorodnih podjetij k nam. Mi pa lani še nismo imeli nikakršnih izkušenj. Zato se je izdelava pravilnika o nagrajevanju predstavnikov zavlekla v začetek letošnjega leta. Pri pripravi pravilnika smo izhajali iz stališča, da je predstavnik dolžan zagotoviti na svojem prodajnem področju planirani obseg prodaje in da je udeležen z dohodkom pri vsej doseženi prodaji na njegovem področju.

O načinu, kako bi bilo najustreznejše nagrajevati, je bilo mnogo mnenj. Ali obdržati dotodanji način, to je osební dohodek in pokrivanje stroškov ne glede na uspešnost, ali preiti na

določeni odstotek od realizacije, deliti nagrajevanje na stalni in variabilni dohodek in tako naprej.

Končno je bil izdelan predlog pravilnika, ki ga je centralni delavski svet na svoji seji konec aprila letos z manjšimi spremembami tudi sprejel. Bistvo pravilnika je, da prejemki predstavnikov do vrednost 10 odstotkov nad planirano realizacijo posameznega prodajnega področja progresivno naraščajo. Nato pa je za vsaki novi preseženi odstotek prejemek linearen.

Prejemki se delijo v razmerju 35:65 na osebne dohodke in materialne stroške. V materialnih stroških pa so zajeti vsi stroški, ki se izplačujejo pri obračunu potnih stroškov ostalim članom kolektiva. Posebnega obračuna nočnih, dnevnih, kilometrine in ostalega ni.

Če pogledamo, kako je to v praksi, vidimo, da dobi naš predstavnik za doseženo stoođotno fakturirano realizacijo 2835 din osebnega dohodka in 5265 din materialnih stroškov. Prejemki navzgor niso omejeni (seveda tudi navzdol ne!).

Preveč pogumna bi bila trditev, da smo z našim pravilnikom najboljše uredili način nagrajevanja. Kot sem že uvodoma povedal, v tem še nimamo izkušenj, medtem ko so sorodna podjetja

po različnih sistemih uredila nagrajevanje enakih delovnih mest.

S tem načinom nagrajevanja so se naši predstavniki s prejemki uvrstili v spodnjo polovico srednjega razreda prejemkov trgovskih predstavnikov.

Ob koncu poslovnega leta bo nujno potrebno opraviti analizo nagrajevanja. Verjetno bomo ugotovili, da bodo posamezna določila, ki jih imamo danes za edino pravilna, takrat preživela.

A. Markovčič

Pavja družina se je namnožila in je svojevrsen okras našim zelenicam

NAŠI LJUDJE

Tokrat iz Tovarne pohištva Stari trg

Našel sem ga pri delovni mizi, poglobljenega v delo pri urejanju prejemnic in oddajnic materiala. Pri obdelavi podatkov v oddelku AOP se je namreč nekaj »zataknilo« s šiframi oziroma pomankljivo izpolnjenimi obrazci. Zato je bilo treba nepravilnosti popraviti. »Ja, mi smo bili navedeni bolj po domače«, je dejal, »sedaj pa je treba vso dokumentacijo natančno voditi. Če je pri vpisu kakšna napaka ali nepravilnost, dobimo dokument takoj nazaj v popravilo napake oziroma vpisa. Sicer pa menim, da se bomo tudi teh zahtev kmalu navadili.«

Takoj, ko sem mu povedal, da je izbran za »osebno« te rubrike, se je postavil v bran, rekoč: »V kolektivu je mnogo starejših delavcev in zaslužnejših od mene. Raje bi pisali o njih.«

Končno je le pristal, da ga je fotograf ujel v objektiv svojega aparata.

Tovariš Franc Avsec, ki ga predstavljamo, se je rodil pred dvainštiridesetimi leti na Knežji njivi v delovni kmečki družini. Po vojni se je v Ljubljani izučil za mizarja, nato pa se je vrnil domov.

Član tega kolektiva je — sicer z manjšo prekinitvijo že od leta 1951. Glede na razvoj in potrebe podjetja je bil zaposlen na raz-

ličnih delovnih mestih v proizvodnji, leta 1963 pa se je ustalil na delovnem mestu vodje oddelka za razrez umetnih plošč.

V kolektivu, pa tudi izven njega, je znan po svoji skromnosti, vztrajnosti ter smislu za red in natančnost, saj je v tem pogledu postal tako rekoč že pojem. Njegovo osebnost poudarjata nenehna skrb in aktivno sodelovanje pri razvoju podjetja. Znan je po svoji preudarnosti — za noben ukrep ali predlog se ne bo takoj opredelil. Pred vsako odločitvijo, ki stoji pred njim, da navadno kazalec na teme in o vsem premisli, šele nato se odloči, vendar pa od svojega stališča ali odločitve le težko odstopi.

Zaradi teh svojih lastnosti je vedno član katerega izmed organov upravljanja ali v vodstvu osnovne organizacije sindikata. V tem letu je že tretjič izvoljen za predsednika. Verjetno ne pretiravam, če rečem, da ima vsak član kolektiva obnem z mislijo na tovariša Avsca istočasno tudi misel na sindikat ali obratno.

Zaradi svoje preudarnosti ter poštenosti do sebe in do drugih je v kolektivu zelo priljubljen. Tudi sicer je, če se tako izrazim, prva, včasih pa tudi poslednja »instanca«, na katero se člani kolektiva obračajo, pa naj si bo s prošnjami ali pa pritožbami.

Tudi v zasebnem življenju se drži že kar »špartanskega« reda. Za vsako delo ima natančno od-

merjen čas in ničesar ne prepusti slučaju. Kljub težavnemu delu pri gradnji hiše si vedno najde nekaj minut časa za sprehod s svojim najmlajšim sinčkom, pa tudi za nadzor in pomoč pri domačih nalogah starejšima sinu in hčerki.

Ne pozabi pa tudi na lastno razvedrilo. Je namreč navdušen numizmatik in zbiralec starin, pa tudi živ leksikom zgodovine domačega kraja. Ne toži se mu napraviti nekaj kilometrov poti peš ali s kolesom, da bi zvedel za kakšno zanimivost zgodovinskega pomena ali pa da bi na kakšnem podstrešju odkril zanimiv starinski predmet ali celo star kovanec. Njegova humanost se odraža tudi v tem, da je stalen krvodajalec. Do sedaj je že dvakrat nastavlil svojo roko za odvzem krvi.

Takšen je tovariš Avsec. Ne bo se spremenil in tudi ne želimo, da bi se. Želimo le, da bi ga posnemalo čimveč članov naše delovne skupnosti.

F. Mlakar

Seminarji iz varstva pri delu

Praksa in znanost sta že davno ovrgli trditve, da sta varnost in zdravje pri delu odvisna samo od pazljivosti delavcev. O nesreči pri delu ne govorimo več samo kot o nesrečnem primeru, ki se danes ali jutri lahko pripeti vsakemu delavcu ne glede na to, kako je poskrbljeno za varstvo. Danes vemo, da ima vsaka poškodba pri delu svoj vzrok. Ta vzrok je lahko v slabem zavarovanju nevarnih delov delovnih priprav, naprav in orodja, v neugodnih delovnih pogojih, v pomanjkanju znanja, spretnosti, telesnih in duševnih sposobnosti delavca za varno opravljanje določenega dela in podobnem. Če te vzroke pravočasno odstranimo, je možnost za nesrečo pri delu zelo zmanjšana.

Največ poškodb pri delu se pripeti zato, ker delavci niso dovolj poučeni o varnem načinu dela. Zato je bilo v zadnjem času sprejetih več zakonskih določil, ki to urejajo in natančneje določajo. Se posebno natančno določa poučevanje iz varstva pri delu republiški zakon, ki je bil sprejet pred nekaj leti. Po določilih tega zakona mora vsaka delovna organizacija delavce poučiti o nevarnostih, ki jim pri delu ogrožajo življenje ali zdravje, o najprimernejšem načinu dela, o varstvenih ukrepih, ki jih morajo pri delu upoštevati ter o njihovih pravicah in obveznostih v zvezi z varstvom pri delu. Za delavce, ki opravljajo, vodijo ali nadzirajo dela, kjer je nevarnost za poškodbe in bolezni v zvezi z delom večja, pa so zahtevane še strožje, saj je treba njihovo znanje s tega področja vsako leto znova preizkusiti.

Z organiziranim poučevanjem delavcev o varstvu pri delu smo pričeli že pred nekaj leti. Prvo tako akcijo smo izpeljali v letu 1958, ko je obiskovalo tečaj in opravilo določene izpite 94 inštruktorjev in drugih vodilnih delavcev. V naslednjih letih pa smo že pričeli poučevati tudi delavce, ki dela opravljajo. Leta 1969 je bilo tako poučenih 360, v letu 1970 pa 343 delavcev.

Spomladi letos smo organizirali tri take tečaje. Seminarje iz varstva pri delu so obiskovali:

- inštruktorji in drugi vodilni delavci, ki so začetne tečaje obiskovali v prejšnjih letih in je bilo treba njihovo znanje znova preizkusiti;
- inštruktorji in drugi vodilni delavci, ki izpitov iz varstva pri delu doslej še niso opravili in
- delavci Tovarne lesnih izdelkov Stari trg.

Obvezno letno preverjanje znanja iz varstva pri delu za vodilne delavce je opravilo okrog 70

Konec na 5. strani

Analiza nesreč pri delu

Lani je bilo v podjetju 132 poškodb pri delu ter na poti na delo in z dela. Zaradi njih je bilo izgubljenih 2.432 delovnih dni. Poškodovancem je bilo izplačanih 87.503,50 din nadomestila osebnih dohodkov za dneve, ko so bili nezmožni za delo. Če primerjamo te podatke z l. 1969, vidimo, da se je število poškodb sicer zmanjšalo za 21 %, število izgubljenih delovnih dni pa le za 4,2 %. Vidimo torej, da so bile poškodbe nekoliko težjega značaja.

Po poslovnih enotah je število poškodb različno, kar je popolnoma razumljivo zaradi različnega števila zaposlenih.

Natančnejši podatki so razvidni iz tabele 1.

Tabela 1

Poslovna enota	Leto	Pri stroju		Ostala dela		Na poti		Skupaj	
		štev. pošk.	izgub. dnevi	štev. pošk.	izgub. dnevi	štev. pošk.	izgub. dnevi	štev. pošk.	izgub. dnevi
Tovarna pohištva Cerknica	1969	20	240	29	276	5	79	54	595
	1970	17	219	29	333	4	41	50	593
	index	85	91	100	121	80	52	93	100
na 1000 zaposlenih	1969	25	325	39	3.743	7	107	73	807
	1970	23	301	40	459	6	56	69	820
	index	94	93	102	132	81	53	94	102
Tovarna pohištva Martinjak	1969	26	345	23	243	10	180	59	768
	1970	12	118	22	225	5	93	39	463
	index	46	34	96	93	50	52	66	60
na 1000 zaposlenih	1969	63	833	55	587	24	433	141	1.849
	1970	28	273	51	521	12	215	90	1.072
	index	44	33	92	89	48	50	64	58
Tovarna lesnih izdelkov	1969	11	272	11	76	5	138	27	486
	1970	10	140	12	467	4	312	26	919
	index	91	52	109	612	80	226	96	189
Stari trg na 1000 zaposlenih	1969	66	1.630	66	455	30	828	162	2.800
	1970	50	700	60	2.330	20	1.660	130	4.580
	index	76	43	91	512	67	189	80	154
Tovarna ivernih plošč	1969	8	167	4	45	5	291	17	503
	1970	5	95	8	53	—	235	13	383
	index	63	57	200	118	0	81	76	76
Cerknica na 1000 zaposlenih	1969	92	1.920	46	518	58	3.350	221	6.550
	1970	58	1.103	93	628	—	3.090	171	5.030
	index	63	58	202	121	—	92	77	77
Bazenska žaga Cerknica	1969	—	—	4	21	—	—	4	21
	1970	1	5	—	—	—	—	1	5
	index	—	—	0	0	—	—	25	24
na 1000 zaposlenih	1969	—	—	87	456	—	—	87	456
	1970	77	385	—	—	—	—	77	384
	index	—	—	—	—	—	—	86	84
Skupne službe Cerknica	1969	—	—	5	153	1	11	6	164
	1970	—	—	2	54	1	6	3	60
	index	—	—	40	35	100	49	50	37
na 1000 zaposlenih	1969	—	—	48	1.473	10	106	58	1.579
	1970	—	—	15	403	7	45	22	446
	index	—	—	31	27	78	42	39	28

Iz zgornje razpredelnice je lahko ugotoviti, da je pogostnost poškodb daleč največja v Tovarni ivernih plošč Cerknica — 171 in Tovarni lesnih izdelkov Stari trg — 130. Tovarna pohištva Cerknica ima pogostnost poškodb 68,8 Tovarna pohištva Martinjak pa 90,1.

Če natančneje analiziramo poškodbe, pridemo do zanimive ugotovitve. Največ nesreč se je pripetilo na manj nevarnih delovnih mestih. Podrobnejše podatke o tem vsebuje tabela 2.

Tabela 2

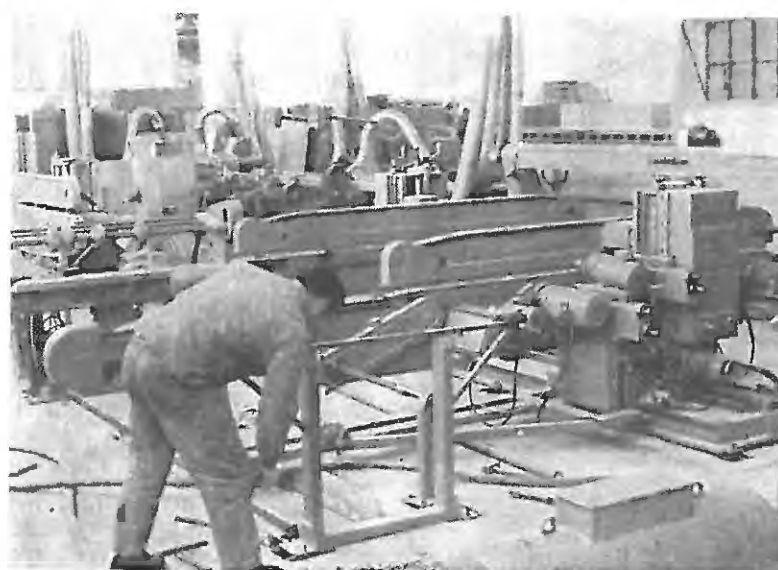
Delovno mesto	Število poškodb				
	TPC	TPM	TLI	TIP	SK.
mazne, krožne in tračne žage	1	3	3	—	7
formatne žage	—	—	—	1	1
mizni rezkalni stroji	—	—	1	—	1
nadmizni rezkalni stroji	2	—	1	—	3
ostali rezkalni stroji	—	—	1	1	2
poravnalke	1	—	—	—	1
debelinke	—	—	1	—	1
stružnice za les	—	—	—	1	1
furnirni stroji	3	—	—	—	3
brusilni stroji	5	2	—	1	8
stiskalnice	2	3	1	—	6
notranji transport	11	2	3	—	16
jarmeniki (a)	—	—	1	—	2
dela na hlodovini	—	—	1	1	2
skladišče rezanega lesa	1	4	1	—	6
zunanj transport	—	2	—	1	3
ostala dela (b)	17	14	9	3	45
kovinarska dela	3	4	—	4	11
na poti (c)	4	5	3	—	13

Opomba: a) Ena nezgoda se je pripetila na bivši Bazenski žagi Cerknica

b) Dve sta se pripetili v SKS Cerknica

c) Ena nezgoda v SKS Cerknica.

Konec na 3. strani

Pri formatnih obrezovalkah v TP Cerknica

Nova trgovina v Cerknici

Cerknica se je v zadnjih nekaj letih zelo razširila in spremenila svojo podobo. Rastejo nove hiše, nastajajo nove ulice, istočasno pa rastejo tudi potrebe in želje meščanov, saj se je Cerknica iz vasi razvila v mesto.

Ena izmed želja občanov, je da bi Cerknica imela več trgovin, ki bi bile konkurenčne, saj bi bila mogoče boljša izbira blaga in trgovine bi bile bolj založene.

V novem naselju na Kamni gorici, v Vidmu, na Notranjski cesti in Loškem se je hitro razširila novica, da bo kmalu odprta nova trgovina na Notranjski cesti z vsemi najvažnejšimi prehranskimi in nekaterimi galanterijskimi izdelki, ki jo bo odprla Kmetijska zadruga Cerknica.

Novo trgovino smo okoličani z veseljem pozdravili, posebno je bilo to razveseljivo za gospodinjke, saj so morale včasih zaradi malenkosti v trgovino v Cerknico, kar pa je bila tudi izguba časa, ki bi ga lahko izkoristile v druge namene.

Trgovina je bila odprta v začetku maja v Segovi hiši, to je na križišču Notranjske ceste in Vidma na zelo lepem in primernem kraju.

V trgovini lahko vsak dan kupite sveže kruh, mleko, osvežujoče pijače, meso in vse najvažnejše predmete za gospodinjstvo.

Tudi na Peščenku si občani želijo, da bi kmalu dobili tako trgovino, saj so nove hiše zelo oddaljene od središča.

Med drugim predlagam, da bi podjetje Škocjan, Kmetijska zadruga ali nekdo tretji uredil cvetličarno v Cerknici, ki je nujno potrebna, ali pa da bi sedanjo trgovino z zelenjavo dopolnila oziroma razširila svojo dejavnost.

V Cerknici je zelo redka možnost za nakup cvetja. To je mogoče v glavnem le dvakrat v letu in sicer za 8. marec, ko je mogoče dobiti nageljne in za Dan mrtvih krizanteme. V letu pa je še toliko dni in nekatere dneve, posebno ob družinskih praznikih

ali drugih praznovanj, bi dopolnili s cvetjem. Med tednom bi lahko naredili prijetno vzdušje v dnevnih sobah. Tudi za na pokopališče bi radi kupili cvetja, da bi ga poklonili našim dragim, ki tam počivajo. To je zelo težavno za ljudi, ki stanujejo v blokih. Če hočejo imeti rože, morajo po nje v Postojno, v Ljubljano ali pa se morajo zadovoljiti s suhim cvetjem. Temu vprašanju je treba posvetiti več pozornosti!

Že smo na pragu turistične sezone. Poraja se vprašanje, kaj naj si turisti ali izletniki kupijo v naših trgovinah, da jih bo spominjalo na lepo Cerkniško dolino? Z ureditvijo naših cest lahko upravičeno pričakujemo čedalje več izletnikov, ne samo domačih, tudi tujih. Preteklo leto smo lahko videli, koliko je bilo turistov iz bližnje Italije. Z majhnimi in poceni spominki ali s prostornimi gradivom bi izletniki širili sloves naše naravne lepote, zanimivosti našega jezera, ki je edinstveno

po svoji strukturi in značaju, saj mu je posvečal veliko pozornost že v 17. stoletju zgodovinar Valvasor.

Od spominkov so znane naše »čarovnice«, ki pa jih še na Slivnici ni mogoče vedno dobiti. Večja naj bi bila izbira propagandnega gradiva, na primer iz lesa ali gline izdelani cerkniški čolni z ribičem, ribe, divje race ali štonkije, ki so tudi posebnost tega kraja, pa tudi bloške smuči, ki so jih uporabljali med prvimi v Evropi, okrasne vaze in krožniki, žepni in okrasni robčki, kjer bi bili natisnjeni Rakov Škocjan, Križna jama, Dom na Slivnici, jezero, slovite ščuke in podobno. Mnogo je takšnih možnosti, ki bi opozarjale na naše turistične zanimivosti in možnosti za rekreacijo.

S takimi predmeti pa naj bi bile založene tudi vse naše trgovine.

Nudijo se nam velike možnosti. Znati bi bilo treba to izkoristiti

Delavke v tapetniškem oddelku Tovarne pohištva Martinjak

Bolezen današnjega časa

Motnje krvnega obtoka v spodnjih okončinah

Po najnovejših statističnih podatkih boleha v Jugoslaviji najmanj dva milijona prebivalcev zaradi sprememb na ožilju spodnjih okončin, kar povzroča motnje krvnega obtoka. V naših specialističnih ustanovah in inštitutih za medicino dela so ugotovili, da od tega števila odpade okrog 70% na delavce oziroma delavce zaposlene v industriji, posebej če njihovo delovno mesto zahteva stoječe delo. S svojo boleznijo je vsak pacient nehoti postal član velike družine bolnikov, ki trpijo za motnjami obtoka v spodnjih okončinah. Strokovnjaki se zavedajo, da se ta družina nenehno povečuje. Marsikaj o vrokih letih boleznih nam je že znane, priznati pa moramo, da je pri njej tudi precej nepojasnjenega.

Predvsem si nismo še na jasnem, kako preprečiti nadaljnje naraščanje števila bolnikov s to boleznijo, kako obvarovati že naše otroke, da ne bodo trpeli zaradi istih težav.

Raziskave na tem področju se nadaljujejo. Naše farmacevtske tovarne zelo intenzivno delajo na tem problemu, seveda v najtesnejšem sodelovanju z vsemi jugoslovanskimi in tujimi strokovnjaki s tega področja medicine. Preučujejo najrazličnejše vplive na bolezen, ki jo označujemo kot cirkulacijsko pretežno motnjo v spodnjih okončinah, način in možnosti preprečevanja in posebej zdravljenja te bolezni. Da bi se kar koli doseglo na tem področju, je nujno potrebno poleg prizadevanja strokovnjakov v naših zdravstvenih ustanovah in farmacevtskih tovarnah tudi disciplinirano sodelovanje bolnikov. Samo na ta način se bo lahko ustavilo ali vsaj zmanjšalo nenehno naraščanje takih bolnikov. To vsekakor ni samo medicinski

ampak tudi hudo socialno ekonomski problem moderne dobe, problem, ki zahteva sistematično teamsko delo, entuziazem strokovnjakov in prizadevnost bolnikov.

Raziskave in statistična obdelava motenj obtoka spodnjih okončin so pokazale, da se v Jugoslaviji odstotek bolnikov, ki boleha za prevarikoznim in varikoznim sindromom giblje med 10 in 20%, in sicer med 30. in 70. letom starosti. V nekaterih tovarnah v Sloveniji so v zadnjem času strokovnjaki našli tudi do 50% članov kolektiva, ki so prizadeti zaradi motenj obtoka v spodnjih okončinah in potrebujejo zdravljenje. To je vsekakor zelo zaskrbljujoče poročilo. Ta bolezen, ki jo nekateri imenujejo minus varianta pokončne države človeka, je torej resnična in potencialna nevarnost za vse ljudi.

Statistika je pokazala, da so motnje obtoka v spodnjih okončinah bolj pogostne pri osebah, ki dalj časa stojijo, in sicer zaradi delovanja sile teže, da je invalidnost zaradi te bolezni večja, kot se sicer misli in da se zaradi te bolezni izgubi najmanj toliko delovnih ur kot pri gripi.

Člani delovnih kolektivov v tovarnah, posebej tam, kjer proizvodnja še ni na zadostni tehnični ravni, morajo zaradi narave svojega poklica pretežno del delovnega časa stati.

To velja tudi za delavce v kmetijstvu, gradbeništvu, komunalnih podjetjih itd. Če se navedemo, da so ogrožene osebe, o katerih smo pravkar govorili, nepoučene o vajah, ki jih je treba izvajati v odmorih na delovnem mestu, da bi se preprečile motnje obtoka v spodnjih okončinah, potem je jasno, da je ta problem v naši državi še vedno na mrtvi točki in

da ga je treba čimprej aktualizirati. Zato mora zdravstvena služba, posebej služba medicine dela, bolj spremljati pojave motenj obtoka na spodnjih okončinah, ker bi pravočasni ukrepi in zdravljenje gotovo pozitivno vplivali na izboljšanje stanja pri nas.

V takih pogojih in pri takih poraznih rezultatih bi zdravstvena služba točno morala določiti organizacijo dela na tem problemu, kot tudi strokovni profil zdravnikov, ki bi teamsko obdelovali bolnike s prevarikoznim in varikoznim sindromom (zdravnik splošne medicine, dermatovenerolog, kirurg za ožilje itd.).

Ko se je davni prednik današnjega modernega človeka postavil na zadnje noge in začel uporabljati sprednje kot bodoče roke, nikakor ni mogel predvidevati, kakšne posledice bodo in koliko jih bo. Ena od nezaželenih je poslabšanje krvnega obtoka v spodnjih okončinah, ki se pogosto zaključuje kot bolezen z imenom krčne žile, krčice ali strokovno varice. Ta bolezen sodobnega človeka sodi med najbolj razširjene nasploh. Po podatkih različnih avtorjev zbolijo za njo več kot polovica vsega prebivalstva, čeprav so podatki dokaj različni, glede na starost opazovanih skupin, njih poklice, življenjske navade in druge okoliščine.

Za razumevanje nastanka motenj v obtoku in razvoja krčnih žil si moramo najprej priklicati v spomin znanje o normalnem krvnem pretoku.

Vemo, da kri proti periferiji poganja srce s svojo močjo. Potem ko le-ta prepoji tudi najbolj oddaljene dele telesa, odda snovi, ki jih kot potrebne nosi s seboj in sprejme od celic vse tisto, kar jim je odvečno ali škodljivo, začne pot nazaj proti srcu. Od

Nadaljevanje prihodnjic

in kaj več narediti za naš kraj v turističnem, gostinskem in trgovskem pogledu, da nadomestimo, kar je bilo zamujeno.

Veliko je treba še storiti, da bo naš kraj postal lepo urejen, po-

leg tega pa prijeten in domač za izletnike. To bo mogoče doseči le z razumevanjem in sodelovanjem ne samo občanov, pač pa tudi podjetij in organizacij.

S. Mekinda

Analiza nesreč pri delu

Nadaljevanje s 4. strani

Kaj je vzrok temu, ni lahko odgovoriti. Zelo verjetno pa je vzrokov več. Pri takih delih vzroka ne moremo iskati v stroju ali orodju, ker je že dokazano, da delo s takimi pripravami pri normalni pazljivosti ni nevarno. Zato moramo vzrok iskati pri človeku.

Najvažnejši in najpogostejši vzrok za večino takih poškodb sta brezbrzičnost in malomarnost. Delavec se počuti popolnoma varnega pri delu je samo telesno, misli pa popolnoma nekaj tretjega, ne gleda ne pod roke ne pod noge, ampak opazuje okolico. Če dela z dletom, se zelo lahko poreže, če dela na brusilki, se obrusi in podobno. To človeško napako pa je zelo težko popraviti. Potem so vzroki tudi v duševnosti delavcev. Sem sodijo odnosi v krogu domačih, odnosi z delovno okolico, z neposrednim vodjo in še niz drugih skrbi, načrtov, kombinacij in problemov, če o vsem tem razmišlja pri delu.

Seveda ne smemo zanemariti vzrokov tehnično organizacijskega pomena, čeprav le-ti ne prevladujejo. Taki vzroki lahko povzročijo nezgodo, ne da bi jo delavec lahko sploh slutil. To so na primer slabo zložen kup materiala ali polizdelkov, štrleči deli, nered v delovni okolici, slabo ali pokvarjeno orodje in podobno. Zaradi zgoraj naštetih človeških in tehnično organizacijskih dejavnikov se je lani pripetilo 86% nezgod. Nezgod, ki so se pripetile zaradi slabe zaščite strojev, je bilo samo 14%. Pa še tu je bil vedno prisoten faktor — človek. Seveda pa je spet popolnoma zmotno misliti, da je v primeru nezgode vedno kriv samo delavec.

Če hočemo bistveno zmanjšati število oziroma pogostnost poškodb, se moramo problema lotiti sistematično in v osnovi. Začetno ali uvodno izobraževanje delavcev, prav tako pa tudi dopolnilno izobraževanje sta osnova vsega prihodnjega dela na področju varstva pri delu. Zato so tečaji, ki jih organizira služba varstva pri delu, potrebni in zelo koristni, posebno še, če udeleženci zavestno sodelujejo in sprejemajo stvari. Prav tako pa je potrebno vpeljevanje delavca na delovni pripravi po fazah, ki mu jih obrazloži neposredni vodja.

Z doslednim upoštevanjem preventivnih ukrepov in z ustreznim strokovnim znanjem bodo delavci ob normalni pazljivosti lahko varno delali.

F. Mele

SEMINARJI IZ VARSTVA PRI DELU

Nadaljevanje s 4. strani
delavcev. Opravili so ga skoraj vsi tisti, za katere je tak preizkus obvezen. Seminar je bil razdeljen v dve skupini, da so ga lahko obiskovali tudi delavci, ki delajo v izmenah. Na tečaju so na kratko obnovili snov, pridobljeno v prejšnjih letih, ter natančneje analizirali poškodbe pri delu, ki so se dogodile prejšnje leto v naši delovni organizaciji.

Začetni tečaj iz varstva pri delu smo organizirali za inštruktorje in druge vodilne delavce, ki so bili na taka delovna mesta razporejeni ob zadnji reorganizaciji. Obiskovalo ga je 36 članov naše delovne skupnosti. Od teh jih je 26 uspešno opravilo tudi zahtevani izpit. Učni program je obsegal naslednje teme:

- pravne osnove varstva pri delu,
- varstvena vzgoja,
- tehnika varnosti,
- požarno varstvo in
- zdravstveno varstvo.

Tečaj je uspel, čeprav je bila udeležba na predavanjih in izpitih nekoliko slabša, kot smo pričakovali. Vzrok za to je delo v izmenah ter mnenje nekaterih delavcev, da pač vse znajo in jim zato taki tečaji niso potrebni.

Seminarje v Tovarni lesnih izdelkov Stari trg so obiskovali vsi delavci, ki opravljajo pretežno

fizična dela. Tečaj je bil razdeljen v pet skupin z okoli 45 slušatelji. Predavanja so bila organizirana tako, da so jih delavci lahko obiskovali v svojem prostem času. Pred tem so prejeli tudi ustrezno učno gradivo. Poučeni so bili predvsem o svojih pravicah in obveznostih v zvezi z varstvom pri delu, o varovanju pred poklicnimi obolenji ter o varstvenih ukrepih, ki jih morajo upoštevati pri delu na svojem delovnem mestu. Tečaj je v zaključni fazi, končana so vsa predavanja in izpiti za prvo skupino. Uspeh ob preverjanju znanja je bil zelo zadovoljiv, saj je od štirideset kandidatov izpit uspešno opravilo kar sedemindeset. Zelo dobra je bila tudi udeležba na predavanjih, še boljša pa bi bila, če bi tečaje organizirali v zimskem času. Podobne tečaje bo treba čimprej organizirati tudi za tiste delavce Tovarne pohištva v Cerknici, Martinjaku in Starem trgu, ki zahtevani izpiti še nimajo.

Zakonska določila, ki narekujejo takšno izobraževanje, odražajo skrb naše družbe za zdravje delovnega človeka. Zato poučevanja ne smemo jemati kot nujno zlo, saj znanje, ki ga delavci pridobijo, koristi njim in delovni organizaciji.

V. Znidaršič

Konec kulturnega mrtvila?

Po dveh letih priprav in javnih razprav je Skupščina SRS konec prejšnjega leta sprejela zakon o kulturnih skupnostih in zakon o financiranju kulturnih skupnosti. Zakona naj bi spodbudila, da bi zagotovili čim večje možnosti za kulturno dejavnost in pomagala spreminjati miselnost in odnos delovnih ljudi do kulture.

Kulturno skupnost, ki je interesna skupnost nosilcev kulturne dejavnosti, to je organizacij s področja kulture in ostalih, ki želijo delovati v kulturnem življenju, ustanovi občina. Namen skupnosti je, da bi se kultura kot pomembna sestavina človekove osebnosti, družbenega življenja in napredka, uspešno razvijala, da bi bila usklajena z družbeno-ekonomskimi gibanji in da bi bili za to zagotovljeni pogoji. Za vsako delovanje, tako tudi za kulturno, pa so nujni vsaj minimalni gnotni pogoji, te pa zagotavlja zakon o financiranju kulturnih skupnosti, s katerim prepušča republika občinam 0,5% republiškega davka od prometa blaga na drobno, ustvarjenega na območju občine. Po predvidevanjih znašajo ta sredstva v naši občini letos približno 100.000 din. Glavni vir financiranja pa naj bi bili družbeni dogovori, ki jih sklepajo kulturna skupnost, skupščina občine, delovne in druge zainteresirane organizacije, ki sodelujejo pri uresničevanju kulturnega razvoja. S tem bo omogočeno živahnije kulturno življenje, ki sedaj ni na zavidljivi ravni, saj je skupščina občine iz svojega proračuna prispevala lani za kulturo le borih 5.000 din, časi, ko je vse kulturno življenje slonelo na amaterskih ramah, pa so žal že davno minili.

Skupščina občine Cerknica je z zamudo imenovala šestčlanski i-

Spominska soba znanega slovenskega skladatelja Frana Gerbiča v Cerknici

niciativni odbor za ustanovitev kulturne skupnosti, ki bo kmalu končal svoje delo. Tako predvidevamo, da bo ustanovna skupščina kulturne skupnosti v prvi polovici junija. Inicijativni odbor je pripravil začasni statut, po katerem naj bi bili nosilci kulturne dejavnosti delovne organizacije, družbeno-politične organizacije, šole in krajevne skupnosti. Upamo, da delovne organizacije ne bodo odrekale svojega sodelovanja v skupščini kulturne skupnosti in da ji bodo pomagale pri njenem delu vsaj toliko, kot so do sedaj pomagale pri kulturnih priredvah.

Ustanovitev kulturne skupnosti ne bi smela biti samo formalni začetek nekega novega gledanja na kulturo, ampak vsebinska prelomnica, s katero naj bi kultura dobila v človekovem življenju tisto mesto, ki ji resnično gre.

I. Razdrih

Težave z elektrifikacijo

Kako bo z javno razsvetljavo na območju Krajevne skupnosti Cerknica

Na sejah sveta krajevne skupnosti razpravljamo odborniki o številnih težavah, s katerimi se srečujemo vsak dan, pa jim pogosto nismo kos. Ena izmed nalog, ki smo si jo zastavili in bo pred nami še nekaj let, je zasilno urejanje ulic in poti, ki povezujejo naselja s Cerknico. Vsa ostala dela, ki so tudi nujna, pa se zdi, da zanemarjamo. Mislim, da imamo še vedno mačehovski odnos do tistega, kar nam je nujno potrebno, do elektrifikacije. Ne bi trdili, da nismo ničesar naredili, lahko pa rečem, da še vedno premalo.

Sodobni svet se modernizira, tudi naši ljudje si žele lastnega doma; tisti, ki ga že imajo ga obnavljajo, nabavljajo si električne gospodarske in gospodinske pripomočke.

Ljudje negodujejo, kajti glavne žile, ki pretakajo električno e-

nergijo, so preobremenjene. Marsikje pralni stroji čez dan stojijo in delajo le ponoči, ko je električni tok močnejši. Potrebne bi bile nove linije, a jih ni. Najbrž so temu vzrok finančna sredstva ali pa premalo sodelovanja. Zgrajenih je veliko novih hiš in elektrifikacija začasno napeljejo elektriko, marsikdaj čez cesto in tako nehoti ogrožajo varnost prebivalstva. Ali je to prav?

Vredno je omeniti tudi javno razsvetljavo. Vse vasi so delno elektrificirane, marsikje pa svetlobe ni. Tako v vasi Otok ni luči že več kot šest mesecev, v Dolenji vasi gori najraje v dopoldanskem času in ob lepem vremenu, pa tudi v Zelšah ni vse v najlepšem redu.

Na Dolenjem Jezeru je vprašanje razsvetljave najbolj rešeno, ker skrbi za to odbornik krajevne skupnosti. V Cerknici se lovimo kot v začaranem krogu. Pravimo, da je Cerknica mestno naselje, mnogi pa govore, da je naselje v temi. Res ni javne razsvetljave v Vidmu, v Kamni gorici in na cesti pod Slivnico, Cesta 4. maja pa ima novo napeljavo.

Ostale ulice imajo to za silo urejeno. Svetlobna telesa trajajo malo časa. Zakaj je tako, ne morem odgovoriti. Kljub vloženim investicijam so posamezna področja v temi, zato se prebivalci upravičeno pritožujejo. S temi težavami se ukvarjamo že vrsto let, toda rešitve ni, ker pogosto naletimo na gluha ušesa.

Zato predlagam, da se sestanejo predstavniki podjetja Elektro, občin, skupščine, krajevne skupnosti in komunalnega stanovanjskega podjetja Cerknica in se pogovorijo o teh stvareh. Določiti je treba, čigava so ta osnovna sredstva, kdo bo nadziral javno razsvetljavo, kje dobiti vires za vzdrževanje, pogovoriti se je treba o prihodnjem programu elektrifikacije, o priključkih novih hiš in podobno. Le tako bi morda rešili vprašanje elektrifikacije na Cerkniškem območju, za kar je že skrajni čas.

A. Hrblan

Drobec naše vsakdanjosti

Pot me je zanesla na Bloško planoto. Pogovoriti se je bilo treba z mladimi ljudmi, ki bi se radi zaposlili v naših tovarnah. V eni izmed vasic, razsejanih med slemen, skritih pred burjo in mrazom, sem doživel drobec življenja, vsakdanji, vendar pretresljiv v svoji elementarnosti.

Je življenje obrusilo, zgubalo in preganilo. Nato se je zazrl v ozare, neizorane njive in sončno senožet na drugem koncu vasi. V mislih je imel življenje, svoje in vaško. Koliko mladih ljudi je odšlo, nikoli več se niso vrnil. Vas je ostala na pol obnovljena, sadov-

Na vasi so se zbrali ljudje, takoj se je razvedelo, po kaj smo prišli. Dve dekleti Milka in Ivanka, fant iz sosednje hiše pri tridesetih, Ivankin stari oče in še nekaj starih ljudi. Sredi vasi, ki kliče po denarju in gospodarski moči, smo se pogovarjali o delu in zaslužkih. »Le pojdite, mladi ste še in zaslužili boste. Seveda ni lahko, toda začeti je treba«, je povedal postarani mož, ki ga

njaki so zaraščeni, drevje lišajevo, živine je malo in polje ni obdelano. S kakšnim ponosom je poslal nekoč gospodar, z velikimi načrti, delal je vse življenje od zore do noči. Danes je star, strst se poslavlja od mladih, ki gredo za kruhom v dolino.

Posmrkal je v brk in z drsajočim korakom odšel proti vegastemu stopnišču...

Ocenjevali so lovske trofeje

Na območju cerkniške občine je enajst lovskih družin, ki so včlanjene v Lovsko zvezo Notranjske s sedežem v Cerknici. Vsako leto po zaključku lova, ko posamezne družine zberejo rezultate o uspešnosti poslovanja za preteklo sezono, organizira Lovska zveza ocenjevanje trofej. To je ena izmed oblik nadzora nad pravilnim odstrelom pred strokovno komisijo. V vseh primerih nepravilnega odstrela je za posamezne člane v družinah določena ustrežna kazen.

Tudi letos se je 7. marca zbralo v Cerknici precej trofej iz posameznih družin. Prevladovala so jelenove in srnjakove trofeje, bili pa sta tudi trofeji gamsa in divjega prašiča. Tako je bilo tudi že nekaj let nazaj. Zato morda malo več samo o rogovih jelenov in srnjakov, ki so značilni za notranjska lovišča.

Lovsko zvezo Notranjske je zastopala tudi letos tričlanska ocenjevalna komisija. Vsi člani so lovci lovske družine naše zveze.

Skupno je bilo ocenjenih 40 jelenovih in 97 srnjakovih rogov, od tega:

5 jelenovih z oceno	I/A,
17 jelenovih z oceno	II/A,
3 jelenove z oceno	I/B,
15 jelenovih z oceno	II/B,
Pri srnjakih pa so bile ocene naslednje:	
34 srnjakov z oceno	I/A,
13 srnjakov z oceno	II/A,
32 srnjakov z oceno	I/B,
18 srnjakov z oceno	II/B.

Tako kategorizacijo je dostikrat težko razumeti celo poklicnemu lovcu. Uporablja se le v lovstvu. Za bralce Brestovega obzorika in vse tiste, ki se z lovom ne ukvarjajo, pa lahko poenostavimo gornje ocene z oceno: rdeča pika in zelena pika. Zelena pika predstavlja z lovsko-gospodarskega pogleda pravilni gojitveni odstrel. Za jelenovo rogovoje bi analogno ustrežala ocena I/B in II/B, medtem, ko je z rdečo piko ocenjeno vse tisto rogovoje, ki predstavlja nepravilen odstrel.

(I/A, II/A). Podobno je pri ocenah srnjakovih rogov.

Iz vsega tega je videti, da se lovci naše Lovske zveze nismo preveč odrezali. Odstrelili smo preveč jelenov in srnjakov, ki po lovskega kriterijih predstavljajo plemenske, lepo razvite živali. Imeli so vse zasnove, da bi se razvili v tako imenovane »kapitalce«. Verjetno bi sčasoma imeli odlične trofeje, prispevali pa bi tako tudi k zdravemu, krepko razvitemu pomladku v naših gozdovih. Ko bi imeli uplenitelji v trenutku odstrela dovolj časa za oceno, bi bil rezultat verjetno boljši. Lovci se vsekakor prehitro odločajo za strel, delno pa je temu kriva tudi pomanjkljiva strokovnost v naših vrstah.

Toda po toči je zaman zvoniti. Lahko se samo zamislimo nad tem ocenjevanjem. Nekateri lovci bodo zaradi nepravilnega odstrela morali prispevati določen znesek v družinske blagajne, drugi bodo zopet za nekaj let prikrajšani pri odstrelu srnjakov.

NAŠE MALO MESTO

Človek prebira časopise, spremeni novice prek televizijskega zaslona. Nedvomno je vsakdo bral o lepih in spontanah manifestacijah mladine ob Dnevu mladosti, ki so bile organizirane po vseh večjih in manjših mestih in vaseh. Le naše malo mesto je tudi ob tem sončnem in veselim prazniku mladosti ostalo »malo«.

Sportni dan in interno obeležje praznovanja v osnovni šoli je vsekakor premalo. Verjetno bi bilo pametno, če bi občinski komite Zveze mladine poskrbel, da bi mladina vsaj svojemu prazniku dala nekaj prazničnega obeležja in ob tej priložnosti širšo javnost opozorila nase.

Med novimi hišami in urejenimi vrtovi, tam kjer prenočujejo turisti in poslovni ljudje, ko prihajajo v Cerknico, stoji, visi in leži to gospodarsko poslopje. Okolici v sramoto in napoto in otrokom v nevarnost. V občini je 128 naselij, vsako ima podobne okraske. Grdo in sramotno za naš čas. Nekaj bo treba storiti, da bi lastniki (kdorkoli že so) take podrtije odstranili.

DAN MLADOSTI

Priložnostni pogovor namesto uvodnika

Namesto uvodnika ob 25. maju Dnevu mladosti in praznovanju rojstnega dne predsednika republike Tita, sem izbral pogovor s predsednico aktivna Zveze mladine na Brestu, Marto Česnikovo. Ni dolgo tega, kar je bila izvoljena za predsednico, pa sem menil, da bi jo predstavili vsem mladim na Brestu, pa tudi starejšim ne bo odveč slišati, kaj mislijo mladi. Slikati se ni pustila. Marta je poldrugo leto na Brestu, dela pa v sektorju za tehnologijo in proizvodnjo kot tehnični risar. V njenem odnosu do dela in vestnosti

sem že slišal. Ko sva se pogovarjala, sem opazil, da sem jo snel od risalne deske, saj je imela prste umazane od tuša. Razmišljal sem, kaj bi napisal o njej, o izrazu njenega obraza. Priznam, pri moških je o laže. Ta ima karakteristično brado, ki poudarja moč hotenja, drugi izžareva avtoriteto s celo osebnostjo. Nič določene ni moč reči o Marti, le roke so poplesovale se krčile in govorile z mirnim obrazom.

Najboljši Brestov proizvod?

Vsak izdelek je po svoje dober. Najboljši je Living, ki je funkcionalen in na trgu dobre gre. Od dnevnih sob pa Claudia, ki ima

uporabno razporeditev predalov. Škoda, da Barbare nismo delali.

Kvaliteta pohištva: 1. Brest, 2. Meblo, 3. Marles?

Ne, 1. Meblo, 2. Brest 3. Marles.

Kaj poveste o vključevanju mladine v družbeno življenje v podjetju in v Cerknici?

Mladina je premalo obveščena, celo na pomembne sestanke nas ne vabijo. Za hotenja in prizadevanja mladih ni posluha pri starejših. Če že kaj priredimo, navadno ni obiska. Ta problem poskušajmo.

Kaj očitete starejšim?

Na nas, mlade gledajo neresno, s podcenjevanjem in nezaupanjem. Očitajo nam razbrzdanost. Kdo je to v resnici, bi se dalo razpravljati. Menda prav oni.

Kdo so heroji sodobnosti?

Jih ni.

Smrtni grehi sedanosti?

Hinavščina, malomarnost, apatičnost.

Prekinitve dela, vaše mnenje?

Za štrajke nisem, sem za temeljita dogovarjanja. Štrajk je tako posledica neobveščenosti ljudi.

Tolerirate pojave hipijevstva?

Filozofije in življenjskih smotrov te mladine ne poznam in je verjetno ni. Je pa ta pojav skrajno nevaren za prihodnji razvoj človeštva.

Konjiček?

Tehnično risanje in sprehodi.

Vam je dolgčas v Cerknici? (Marta je doma iz okolice Ilirske Bistrice.)

Ne, dela imam dovolj in preveč, potem je še mladinska organizacija, hodim k odbojki (priprave za Lesariado) in na kegljišče.

Ljubezen nekoč in danes, je to isto?

Ljubezen je večna.

Za Dan mladosti ni bilo v Cerknici ničesar. Zakaj?

Bila sem na dopustu. Poskušali smo organizirati ples, pa so nam odvzeli edini prostor, ki ga ima mladina na Brestu. Srečali so se odbojkarji in kegljači Bresta z Meblom.

Želje predsedniku republike za 79. rojstni dan?

Želim mu v prvi vrsti zdravja. Še dolgo naj nas vodi.

Želje mladim za Dan mladosti?

Več delovnih uspehov, povezanosti in uveljavljanja v vrstah starejših. F. Sterle

Odgovor na nezalepljeno pismo

Spoštovani tovariš Trošt!

V Brestovem obzorniku je bilo 30. aprila 1971 (št. 43) objavljeno Vaše »nezalepljeno pismo«. Nanaša se predvsem na pripombo v 39. številki tega časopisa, s katero sem skušal spodbuditi mladinske organizacije v Cerknici in okolici k aktivnejšemu sodelovanju pri mladinskem taboru v Cerknici. Ker v omenjenem pismu zahtevate moj odgovor, vam pošiljam naslednje pripombe in pojasnila.

Mladinske raziskovalne tabore organizira republiški odbor gibanja »znanost mladini«. S tabori želijo predvsem poživiti zanimanje za raziskovalno delo med mladimi, ki že sodelujejo v šolskih aktivnih, prirodoslovnih krožkih in drugih šolskih organizacijah. Razpise za tabore dobijo vse slovenske srednje šole (gimnazije in strokovne), nanje so vabljeni tudi nekateri tuji mladinci. Razpisov za sodelovanje na taborih doslej niso pošiljali jamar-skim ali drugim društvom in klubom, saj je mladina iz teh organizacij o taborih seznanjena prek svojih šol. Za domače udeležence tabora morata dati priporočili vodstvo šole in mladinska organizacija, koristno pa je še mnenje vodje krožka na šoli. Pri izbiri kandidatov je pomembna predvsem njihova aktivnost v šolskih krožkih in aktivnih ter sodelovanje na republiških tekmovanjih srednješolcev. S takšno strogo izbiro je dosežena kvaliteta, ki je nujno potrebna za strokovni uspeh tabora.

Cerkniški tabor pa še zdaleč ni privilegij cerkniške mladine, kakor namigujete v svojem pismu. Vsekakor ste o tem premalo poučeni, saj iz Cerknice doslej ni bilo niti enega udeleženca. Pač pa je bila na taboru leta 1969 dijakinja z Rakeka (!), ki je nekaj časa delovala celo v speleološki skupini. Prepričan sem, da bi prav tako, kot ta dijakinja, našel prek šolskih aktivov pot na tabor tudi kdo drug iz vašega kluba. Dijak, ki se za naravo (torej

tudi za jamski svet) dovolj resno zanima, najbrž deluje tudi v kakem prirodoslovnem ali drugem krožku.

Moje osebno mnenje pa je naslednje: V Sloveniji deluje nekaj manj kot 20 jamarških organizacij, podobnih vaši na Rakeku. Vem, da je v teh organizacijah veliko navdušenih jamarjev, ki žrtvujejo mnogo prostega časa in truda za akcije v podzemeljskem svetu. Priznam, da je njihovo delo marsikdaj koristno in ima strokovni pomen. Kdo ne bo laže našel kraških objektov kot domačin, ki zelo dobro pozna okolico svojega kraja? Zato je registracija kraških objektov in osnovni opis le-teh pomembna naloga jamarških organizacij. Vendar je to šele začetek. To je gradivo, ki ga strokovnjak uporabi za prava raziskovanja v okviru znanstveno-raziskovalnega dela. Jamarške sekcije in klubi pa lahko delujejo samo v športno-raziskovalnem delu. Pravo raziskovalno delo pa mora reševati takšne probleme kot so geneza jame, razvoj jame, jamska favna, rast kapnikov, jamski vodni sistemi in podobno. To delo lahko opravlja samo strokovnjak.

Speleološka sekcija cerkniškega tabora skuša mladini prikazati smisel in namen znanstveno-raziskovalnega dela. Vodja takšne skupine mora biti strokovnjak, kar so bili doslej speleologi z Inštituta za raziskovanje krasa SAZU v Postojni. Mladinci — člani jamarških klubov in sekcij — bi nedvomno lahko uspešno in koristno sodelovali, če bi seveda znali poiskati pot do taborov prek svojih šol.

Upam, tovariš Trošt, da vam je sedaj situacija glede taborov jasnejša. Pripomba v mojem članku, da pričakujemo med organizatorji 5. tabora v Cerknici in cerkniško mladino tesnejšo povezavo, vsekakor ni fraza, kakor ste napačno razumeli. Brestov obzornik je namenjen Cerkničanom in tistim, ki so s cerk-

niško okolico kakorkoli povezani. Zato velja moja pripomba kot opozorilo vsem tistim, ki so dolžni skrbeti za cerkniško, ali bolje povedano, notranjsko mladino. Ti forumi morajo sami najti pot za spodbujanje mladine. Gibanje »znanost mladini« več ne more narediti. Z razpisi, poslanimi na šole, so obveščeni vsi mladi, katerim je tabor namenjen.

Če boste natančno premislili moj odgovor, boste morda občutili to, česar se ne morem otrestiti, odkar sem prebral vaše pismo: če ne pride Mohamed h gori, pride gora k Mohamedu!

Pa brez zamere! S tovariškimi pozdravi!

Rajko Pavlovec

IZLET V MALO ZNANE KRAJE

S prijateljem sva že dalj časa razmišljala, kam bi se podala čez sobotni in nedeljski vikend. Končno sva izmed vseh mogočih predlogov in možnosti izbrala Cerkniško jezero. Poleg tega, da sva oba velika ljubitelja narave, sva tudi strastna ribiča. Znano nama je bilo, da Cerkniško jezero slovi po plemeniti ščuki.

Prišla je težko pričakovana nedelja, ki sva jo določila za ta izlet. Vstala sva zgodaj, tako da sva bila ob štirih že ob jezeru. Priznam, da sva malo pretiravala, saj bi lahko celo uro ali še več počivala, vendar nama upi na uspeh pri ribolovu niso dali miru.

Dobila sva čoln in se podala na dokaj razsežno jezersko gladino. Pravijo, da je zdaj, ko je voda precej visoka, kar 25 kvadratnih kilometrov pokritih z vodo. Jezero je res razsežno. Čeprav sva občudovala deviško naravo, ki je zob civilizacije še ni dosti okrnil, čeprav je postopoma sicer načelnja, je bila najina pozornost usmerjena v glavnem na ribolov. Blestivke so letele zdaj na levo, zdaj na desno in motile jutranji mir. Metala sva že pol ure, na nič. Imela sva občutek kot da je vse življenje zamrlo, le midva sva si ga držnila vznemirjati. Prav ko sem razmišljal o tem, kako daleč žene človeka sla za potešitev strasti, sem čutil rahel sunek. Seveda je temu takoj sledil ustrezen komentar. Minilo je zopet nekaj časa, ko se ni nič posebnega zgodilo, kar bi vznemirilo jutranjo tišino.

Jezerska gladina je bila popolnoma mirna in voda kristalno čista.

sta. Daleč pred nama je vzletela jata rac in odfrfotala v varnejšo razdaljo.

Zamolkel mir je pretrgal nena-den sunek, ki ga je občutil prijatelj. Udarec je bil močan, vrvica se je nato blago popeljala v levo, potem pa zopet ni bilo ničesar čutiti. Glej ga vraga, da se je strgala, je ugotavljal prijatelj. Sele ko se je navijanje vrvce bližalo koncu, je ščuka začela ponovno otrepati. Ko jo je približal čolnu, sva ugotovila, da je podmerska, saj je merila komaj 45 centimetrov. Lepo sva jo odpela in znova je zaplavala v čisti vodi.

Zopet je minilo precej časa, preden sva doživela novo prese- nečenje. Dobrih 30 metrov pred nama je molel iz vode šop stare jezerske trave. Prijatelj je blestivko vrgel v bližino tega šopa. Blestivka se je komaj dotaknila vode in že je sledil močan udarec in poteg. Začel se je dramatičen boj. Po silovitih sunkih in velikih vodnih pljuskih sem sodil, da mora biti plen precejšen. Sledili so trenutki napetega pričakovanja. Ali mu bo uspelo potegniti ščuko do čolna in v čoln ali se mu bo strgala? Utrujanje je trajalo skoraj polnih deset minut. Sunki in udarci so postajali vedno slabotnejši. Prikazala se je velika glava, za njo pa pravo pravcato »poleno«. Ko sva ščuko potegnili v čoln, jo stehtala in zmerila dolžino, sva ugotovila, da je dolga 88 cm in da je tehtala 5,67 kg. Izredno lep plen! Zadovoljna sva se vračala z lepo trofejo in nama ni bilo žal truda in napora. Sklenila sva, da bova te kraje še kdaj obiskala. T. K.

NAPREDEK ŠPORTA

Skoraj ni nedelje, da v Cerknici ne bi bilo te ali one športne prireditve. Prav gotovo je, da hodi vse več gledalcev na nogometne tekme NK Cerknica, ki dajejo od nedelje do nedelje več športnih užikov. Verjeli ali ne, na tekmo jih pride že več kot tristo in ni daleč čas, ko bo to število še večje.

NK Cerknica igra v ljubljanskem A razredu, v katerem je enajst klubov, med drugimi tudi NK Krim iz Ljubljane in NK Ihan. Ne vem, zakaj sem zapisal samo ta dva kluba, verjetno zaradi strahu pred njuno močjo. NK Cerknica se giblje okrog 7. mesta na tabeli. V pomladanskem delu tekmovanja je izgubil samo proti NK Krim. Zelja po boljšem mestu na tabeli ni majhna.

V klubu aktivno dela 45 mladih, ki sestavljajo prvo moštvo in mladinsko ekipo. Vse več je mladih, ki morajo disciplinirano hoditi na treninge, čedalje hujše in zahtevnejše. Tudi igrišče je povsem prenovljeno, saj so ga z lastnim delom poravnali in zasejali s travo. Res lep napredek. Ali je v Cerknici prišlo do novega nogometnega obdobja na višji kvalitetni ravni?

Upajmo in podpirajmo to prizadevanje! Organizacijsko društvo dobro deluje, trenutno jim manjka še nekaj aktivnih delavcev, da bi delo teklo še bolje. Trener kluba je Brane Kebe, tovariš Cebolin iz Nove vasi pa trenira mladince.

Ko sem gledal tekmo med NK Cerknica in NK Mengeš, je moštvo nastopalo še v zeleno-belih

dresih, medtem ko so 23. maja z NK Logatec igrali že v belih dresih z oznako KB Koper. V tem času jim je Kreditna banka Koper finansirala tudi nove nylon mreže za gol. Lep napredek in razumevanje banke!

Namenil sem se, da bi zapisal tudi nekaj vtisov s tekem, ki sem jih gledal v Cerknici. Ni lahko biti sportni novinar, še posebej ne, če vidiš samo svoje, nasprotnikov pa ne. Zato naj bo ta zapis zelo daleč od te vrste pisanja.

O tekmi z Mengešem, ki se je končala s rezultatom 1:1, bi lahko napisal naslednje:

— NK Cerknica je streljala 9 kotov, NK Mengeš pa samo 5.

— Gledali smo boljši nogomet kot včasih, saj smo videli več tehnik pri ustavljanju žoge, vigri z glavo, natančnejše podaje in podobno.

— Moštvo NK Cerknica se pozna trening in pika.

Tekme z NK Krim nisem gledal. Cerkničani so izgubili z 2:0. Komentatorji, ki so tekmo gledali, pravijo, da bi ne bilo nič težko tudi zmagati. Zakaj niso?

O tekmi z Logatcem, ki se je končala s 3:2 v korist NK Cerknica, pa tole:

— Prva dva gola sta bila dosežena v prvih desetih minutah tekme — 2:0 za Cerknico.

— Prvih 20 minut smo gledali takšno igro NK Cerknica, kakršna bi morala biti vseh 90 minut. Tudi rezultat zato ni izostal.

— Drugih 70 minut pa je bil NK Cerknica na ravni igre z Mengešem. Zakaj je bilo potrebno dobiti kar dva gola iz hitrih loških prodorov? Posameznim igralcem je zmanjkalo tistega iz prvih dvajsetih minut.

— Pa vendar je bila tekma lepa, zanimiva in polna golov, kar pet skupaj.

Pomladanski del tekmovanja se ni končal. Se se bo potrebno boriti in NK Cerknico popeljati proti samemu vrhu tabele. Želimo, da bi to tudi dosegli.

Lepo se razvija tudi košarka. Na igrišču pri osnovni šoli skoraj vsako nedeljo igra KK Cerknica. Do sedaj smo gledali tekme s KK Brezovica in KK Idrija. Cerkničani so bili obkrajati uspehi. Tudi tam gledalcev ne manjka, pa še več bi jih lahko prišlo.

Saj ne bi verjeli, da je res, pa je. Toliko športnih prireditev je bilo 23. maja dopoldne, da vseh nisem mogel obiskati: košarka, nogomet in odbojka (Brest proti Meblo). Le tako naprej! Začenja se novo obdobje športnega življenja v Cerknici.

D. Trotošek

Informacije o lesariadi

Letošnja druga tradicionalna lesariada bo v Celju 5. junija 1971 pod pokroviteljstvom Lesno-industrijskega kombinata SAVINJA Celje.

Vodje naših ekip so:

Kegljanje: Brence Franc in Porok Nada,

Odbojka: Šega Vasja in inž. Zunič Erna,

šah: Štefan Ivo,

mali nogomet: Kranjc Franc,

strelci: Kebe Jože.

Odhod tekmovalcev bo z avtobusom izpred Bresta v soboto 5. junija 1971 točno ob 5. uri.

Vodja pota je Sterle Franc.

Tekmovanje v posameznih športnih panogah bo na več igriščih. Podrobnejše informacije bodo vodje ekip in posamezniki dobili pred pričetkom tekmovanja ob

8.30. S parkirnega prostora bodo tekmovalce prepeljali na igrišča posebni avtobusi. Po končanih tekmovanjih bo zaključek in razdelitev nagrad v dvorani atletskega društva KLADIVAR v ulici Moše Pijade ob 18. uri. Vstop bo mogoč samo s posebnimi v bili, ki jih bodo razdelili vodje ekip pred pričetkom tekmovanja. Glede na to, da bo na tekmovanju sodelovalo 25 lesnoindustrijskih podjetij s 710 tekmovalci, bo potrebna stroga disciplina in upoštevanje navodil vodij ekip. Povratek iz Celja v Cerknico bo sporazumno, predvideno ob 21. uri. Prosimo vse člane tekmovalnih ekip, da 5. junija ob napovedanem času za gotovo pridejo na zbirališče in s sabo prinesejo potrebno opremo.

Š. Bogovčič

FILMI v JUNIJU

3. junija ob 20. uri — francoski film VESELE POČITNICE. Za prijetno zabavo bo poskrbel znani komik Louis de Funes.
5. junija ob 20. uri — italijanski film SUŽNJE SO ŠE. Pretresljiv film, ki prikazuje sodobno prekupevanje s sužnji.
6. junija ob 16. in 20. uri — ameriški film PLAVOLASI MASCEVALEC. Kdo je plavalasi mladenič, ki je prisiljen ubijati? V glavnih vlogah Terence Stamp in Karl Malden.
7. junija ob 20. uri — nemški film ŽIVLJENJE V DVOJE. Drugi del znanega filma Popolni zakon po romanu Van de Velda.
10. junija ob 20. uri — ameriški film OAZA SMRTI. Drama ameriških komandosov.
12. junija ob 20. uri in 13. junija ob 16. uri — nemški film PEPE, STRAH IN TREPET PROFESORJEV. Vesela zgodba iz šolskih klopi. V glavni vlogi Peter Aleksander.
13. junija ob 20. uri — ameriški film CAS HEROJEV. Vohunski film iz časa po koncu druge svetovne vojne. V glavni vlogi Rod Taylor.
14. junija ob 20. uri — ameriški film NOVI OBRAZ V PEKLU. Napeta kriminalka, polna akcij in zapletov.
17. junija ob 20. uri — švedski film LEVJE POLETJE. Poletna pustolovščina mladega dekleta.
19. junija ob 20. uri — angleški film JURIS LAHKE KONJENICE. Resnična zgodovinska drama o lahki konjenici.
20. junija ob 16. in 20. uri — italijanski film ODISEJEVE PUSTOLOVŠČINE. — Legendarni Odisej zopet na našem platnu. V glavni vlogi Bekim Fehmiu.
21. junija ob 20. uri — ameriški film NEPREMAGLJIVI. Nape-

ta kavbojka z Divjega zahoda. V glavni vlogi John Wayne.

24. junija ob 20. uri — nemški film KAPETAN, KI JE VZBUJAL SALVE SMEHA. Pustolovščina na poti do cesarskega Dunaja.

26. junija ob 20. uri in 27. junija ob 16. uri — italijanski film DIABOLIK. Genij zla v boju proti zakonu.

27. junija ob 20. uri — mehiški film PRAVICA DO ROJSTVA. Film po romanu, ki je ganil milijone bralcev.

28. junija ob 20. uri — nemški film BALZAKOVE GREŠNICE. Zgodba o ženi, ki je hlepela po denarju.

Športne novice

Strelska družina Olimpija iz Ljubljane je 23. maja organizirala tradicionalno tekmovanje z vojaško puško za »Pokal osvoboditve«.

Od naših strelcev so na tekmovanju sodelovali Benko, Najger, Kebe in Cvetko ter se spričo hude konkurence uvrstili neke sredi razpredelnice vseh nastopajočih.

— o —

Kovinoplastika iz Loža je za počastitev Dneva mladosti priredila športno tekmovanje v streljanju zračno puško in v krosu. Iz našega podjela so na tekmovanju sodelovale tri strelske ekipe, ki so dosegle prvo in drugo mesto, tretja pa je bila ekipa Kovinoplastike. Tudi med ženskimi ekipami so bile naše strelke prve. Prireditelj je nagradil ekipe in posameznike z lepimi nagradami.

— o —

23. maja so imeli v Cerknici prijateljsko tekmovalno srečanje kegljači in odbojkarji Mebla iz Nove Gorice in Bresta iz Cerknice. Mnogo uspešnejši so bili gostje, ki so zmagali v vseh srečanjih.

V spomin

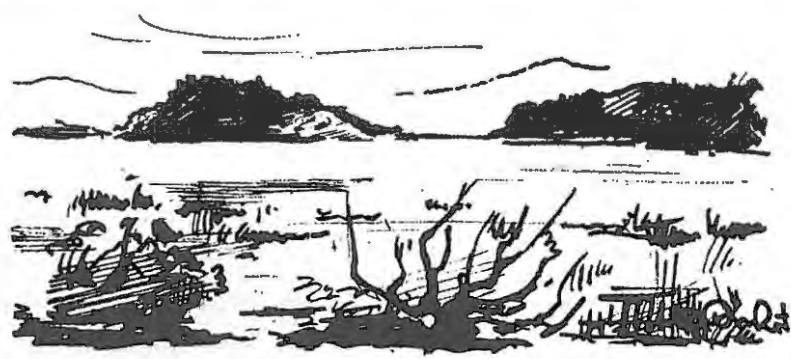
Sporočamo žalostno novico, da nas je 20. maja po tragični smrti za vedno zapustil naš delavec Janez BRANIŠELJ, doma iz Dolenje vasi, star komaj petindvajset let.

Njegova življenjska pot ga je iz žage v Cerknici pred štirimi leti pripeljala v Tovarno pohištva Martinjak. Vestno je opravljal svoje vsakdanje delo in bil priljubljen med delavci.

Pokojnega Janeza bomo ohranili v trajnem spominu kot dobrega delavca in tovariša.

Sočustvujemo z njegovimi domačimi.

Kolektiv

150 din v Ljubljano

Nagradna prvomajska križanka je bila tokrat morda lažja, saj smo prejeli kar 82 rešitev.

Žreb je določil nagrade naslednjim reševalcem:

1. 150 din bo prejela Tatjana Kebe, Ljubljana, Prijateljstva 32;
2. 100 din bo prejel Ivan Žurga, TP Martinjak;
3. po 20 din pa: Prijatelj Vojko, Rakek, Vrtna ulica 8; Svet Jakob, Cerknica, Partizanska 15; Kebe Matjaž, Cerknica, Videm 47;

Kebe Nada, TP Cerknica; Svet Tone, Cerknica, C. 4. maja 20.

Čestitamo! Nagrade pa kot običajno po pošti ali v blagajni SKS.

V spomin

11. maja je ugasnilo življenje našemu upokojujencu Leopoldu BELIU, doma iz Grahovega.

V Tovarni pohištva Martinjak je bil zaposlen od 1. januarja 1947, upokojen pa je bil leta 1969. Zadnje delovno mesto, ki ga je opravljal, je bilo pri poravnalnem skobelnem stroju.

Pri svojem delu je bil vreden in marljiv in zato priljubljen v kolektivu.

Vsem, ki ga poznamo, bo ostal v lepem spominu.

Kolektiv

Brestov obzornik, glasilo kolektiva Brest Cerknica. Odgovorni urednik Danilo Mlinar. Urejuje uredniški odbor: Vojko Harmel, Jože Klančar, Janez Lavrenčič, Danilo Mlinar, Dubrovka Pazič, Vinko Mahne, Franc Mulec, Miha Šepc, Franc Štrukelj, Dušan Trotošek in Zdravko Zabukovec. Tiska Železniška tiskarna, Ljubljana